

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ

Sayı :
Konu : Milli Saraylar Koruma ve Değerlendirme Kurulu

2919 Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilat Kanununun 3 üncü maddesinde, Genel Sekreterliğin görevleri belirtilmiştir. Maddenin (i) bendinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi yönetiminde bulunan milli saray, köşk, kasırların ve müstemilatının bakım, onarım ve muhafazası ile ilgili hizmetleri yapmak görevi yer almıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı yönetiminde bulunan milli saray, köşk, kasır ve bunların içindeki taşınır kültür varlıklarımızın koruma ve değerlendirme hizmetleri, bilindiği gibi Milli Saraylar Daire Başkanlığı kuruluşu tarafından görülmektedir.

3 Mart 1924 tarih ve 431 sayılı Kanunla hilafetin kaldırılması ile birlikte, Osmanlı Hanedanı'nın taşınmaz ve taşınır malvarlığı millete intikal etmiştir. Bunlardan, milli saraylar tanımı ile belirlenen tarih ve kültür varlıklarımızın en kıymetlilerinden olan saray , köşk ve kasırlar Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin korumasına tevdi edilmiştir.

Kültürel mirasın korunması ve değerlendirilmesi günümüzde artık ulusal boyutların ötesindedir.

Uluslararası oluşum bu mirasın ulusal düzeyde korunmasının kültürel varlığın toprakları üzerinde bulunduğu ülkenin ekonomik, bilimsel ve teknik kaynakları dikkate alındığında, çoğu kez yetersiz kalacağı gerçeğini kabul etmiştir. Bunun bünyemizde de kabulü kaçınılmazdır. Sözleşmede Açıklanan nedenle "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair 16 KASIM 1972 Tarihli Sözleşme" akdedilmiştir. (Ek:1) Sözleşmede, kültür mirası, uluslararası toplum tarafından işbirliği ile korunması gereken evrensel bir miras olduğu kabul edilmiştir.

Ülkemiz 14 NİSAN 1982 tarih ve 2658 sayılı Kanunla bu Sözleşmeye katılmıştır. Sözleşme, bir çok yükümlülükler yanında, kısaca belirtmek gerekirse ülkelerin kendi koşullarına uygun biçimde koruma politikalarını geliştirmek, kültür mirasının saptanması, korunması, muhafazası, teşhiri, yenileştirilmesi için gerekli olan yasal, bilimsel araştırmaları teşvik etmek gibi ve benzeri yükümleri düzenlemektedir. Bilindiği gibi Anayasamız gereği kabul edilen ve katınılan uluslararası sözleşmeler kanun niteliğindedir ve iç hukukumuzun buna göre düzenlenmesi gerekir.

21 TEMMUZ 1983 tarih ve 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu anılan Sözleşmede öngörülen korumayı sağlayıcı düzenlemeler getirmiştir. Bu

.../...

Kanun, 17 HAZİRAN 1987 tarih ve 3386 sayılı Kanunla büyük ölçüde değiştirilerek, koruma ve değerlendirme ilke ve politikalarının tespiti ve sağlanması görevlerini yürütecek "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu"nu oluşturmuştur.

Sözü edilen 2863 Sayılı Kanununun 10 ncu maddesinde , kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldirmek ve bunların her türlü denetimini yapmak görevi Kültür Bakanlığına verilmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin idare ve kontrolünde bulunan kültür ve tabiat varlıklarının korunmasının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca yerine getirileceği, bu korunmanın sağlanmasında gerektiğinde, Kültür Bakanlığı'nın teknik yardımı ve işbirliği sağlanacağı belirtilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının sorumluluğunda bulunan taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarımızın koruma ve değerlendirme hizmetlerini gören Milli Saraylar Daire Başkanlığının örgütlenmesi ve kadroları, kültür mirasımızın korunması ve değerlendirilmesinde 2863 Sayılı Kanun ve yukarıda sözü edilen uluslararası sözleşmenin ilke, hedef ve yükümleri doğrultusunda ve kültür bilim ve teknik olguları gerçekleştirebilecek yapıda olmadığını düşündürmektedir. Ancak kastedilenin ünvan düzeyi olmayıp örgütlenme biçimine dönük olduğunu belirtmek yerinde olacaktır.

Bilindiği gibi yüksek Öğretim Kanunu çerçevesinde ve Yüksek Başkanlık Makamı oluru ile Başkanlık Kültür ve Sanat Danışmanı istihdamı, bu konudaki boşluk ve ihtiyacı gidermek amacını taşımaktadır. Ancak, Danışmanın işlev ve görevlerinin koruma ve değerlendirme politikalarının üretilmesi yönünde somut kurallar ile belirlenmesi uygun olacaktır. Yukarıda açıklanan tüm nedenlerle milli saraylarımızın koruma ve değerlendirme politikalarının tesbitinde karar alacak, rölöve ve restorasyon projelerini inceleyecek kabul edecek, uygulama ve aksaklıklarını izleyecek, bilimsel ve teknik öneriler getirecek kararları uygulamayı gerektiren "Milli Saraylar Koruma ve Değerlendirme Kurulu" oluşturulması düşüncesiyle hazırlanan taslak yönetmelik ilişikte sunulmuştur. Söz konusu taslak Başkanlığında Prof.Dr. Metin SÖZEN, Prof.Dr. Erol ETİ, Milli Saraylar Daire Başkanı ve ilgili yöneticiler beraberinde yapılan toplantıda tartışılmıştır. Taslğın sevk gerekçesi tartışmasız kabul edilmiş ve metin üzerinde bazı iyileştirici değişiklikler yapılmıştır.

Milli Saraylar bünyesinde böyle bir Kurulun oluşumunun yerindeliliğine karar, oluşum ve işlevlerine son şekli verilmek üzere 2919 Sayılı Kanunumuzun 16 ncı maddesinin 2nci fıkrası uyarınca taslak hakkında Başkanlık Divanımızın görüşü alınmak üzere gereğini tensiplerine arz olunur.

EK: (1) Taslak Yönetmelik

MİLLİ SARAYLAR DAİRE BAŞKANLIĞI KORUMA VE DEĞERLENDİRME
KURULU KURULUŞ VE GÖREVLERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç- Kapsam, Yasal Dayanak ve Kısaltmalar

Amaç-Kapsam

MADDE 1- Bu yönetmeliğin amacı, Milli Saraylar Daire Başkanlığı bünyesindeki Milli Saray, köşk ve kasırlar ile bunların içinde bulunan taşınır kültür varlıkları ve tarihi bahçelerinin koruma ve değerlendirilme hizmetlerinin bilimsel esaslara göre yürütülmesini sağlamak üzere kurulan "Koruma ve Değerlendirme Kurulu"nun kuruluşu, görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Yasal Dayanak

MADDE 2- Bu yönetmelik 2919 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Kanununun 3 ncü maddesinin (i) bendi ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 3 ncü maddesinin (i) bendi ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 3386 sayılı Kanunla değişik 10 ncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca düzenlenmiştir.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 3- Bu yönetmelikte geçen tanımlar ve kısaltmalar şunlardır:

a) Tanımlar

(1) "Bütünleşmiş Koruma" , "Korunma"ve "Kullanma"; Milli Saray, Köşk ve kasırların muhafaza, bakım, onarım, restorasyon, denetim, fonksiyon verme , kullanım ilkelerini belirleme ve değiştirme işlemleri; bunların içindeki taşınır kültür varlıklarının muhafaza, bakım, onarım ve restorasyon ve bu konularla ilgili eğitim işleridir.

(2) "Değerlendirme"; Milli Saray, Köşk ve kasırlar ve içlerinde bulunan kültür varlıklarının teşhiri, tanzimi, kullanılması ve bilimsel yöntemlerle tanıtılmasıdır.

b) Kısaltmalar

(1) "Başkanlık"; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığını,

(2) "Genel Sekreterlik"; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliğini,

(3) "Daire Başkanlığı"; Saraylar Daire Başkanlığını,

(4) "Kurul"; Milli Saraylar Koruma ve Değerlendirme Kurulunu, ifade eder,

İKİNCİ BÖLÜM
Kuruluş, Görevler ve Çalışma Usul ve Esasları

Kuruluş

MADDE 4- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliğine bağlı olarak "Milli Saraylar Daire Başkanlığı Koruma ve Değerlendirme Kurulu" kurulmuştur.

Kurul'un çalışma yeri İstanbul'da Milli Saraylardadır.

Görevleri

MADDE 5- Onaylanmış Master Plan doğrultusunda; Kurul'un görevleri aşağıda belirtilmiştir.

a- Milli Saraylar, Köşk ve kasırlar ve içlerinde bulunan taşınır kültür varlıklarının korunması ve denetimi ile ilgili işlerde uygulanacak ilkeler ile, restorasyon ve konservasyon yöntemlerini belirlemek,

b- Röleve ve restorasyon projelerini incelemek, uygulama kararı vermek,

c- Gezi, yeni mekanların açılışı ve düzenlenmesi, tarihi eşyanın bölümlere ayrılması, teşhir, tanzim ve kullanılması projelerini incelemek,

d- Daire Başkanlığınca hazırlanan yıllık koruma, değerlendirme ve tanıtma programı taslağını ve yıl içinde yapılacak program değişikliklerini incelemek ve karar vermek,

e- Koruma ve değerlendirme uygulamalarının ulusal kültürümüz yönünde gelişmesini sağlamak, doğacak veya görülecek aksaklık ve sorunları değerlendirerek görüş vermek, alınacak tedbirleri belirlemek ve önermek,

Kurulun Oluşumu

MADDE 6- Kurul aşağıda belirtilen tabii ve seçilmiş (7) üyeden oluşur.

a- Genel Sekreter veya ilgili Genel Sekreter Yardımcısı,

b- Başkanlığın Kültür ve Sanat konularıyla ilgili (2) Danışmanı,

c- Milli Saraylar Daire Başkanı,

d- Başkanlıkça İstanbul Üniversiteleri Mimarlık ve Güzel Sanatlar ve Sanat Tarihi bölümleri olan Fakültelerden seçilecek (3) üye,

Kurul Başkanı Genel Sekreterdir. Genel Sekreter bulunmadığı zaman yardımcısı başkanlık eder. Her ikisinin de bulunmadığı zamanlarda kurula başkanlık edecek olan üyeyi Genel Sekreter tayin eder.

Kurul 2863 ve 3286 sayılı kanundaki yetkileri haizdir.

Kurul üyeliğinin Sona Ermesi

MADDE 7- T.B.M.M. dışından Kurula katılan üyeler (b fıkrası hariç) üç yıl için seçilirler. Görev süresi sona eren üyelerin yeniden seçilmeleri mümkündür.

Tabii üyelerin ve (b) fıkrasındaki üyelerin üyelikleri bu görevleri süresince devam eder.

Kurulun tabii üyelerinin, herhangi bir sebeple kurumlarındaki görevlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde, yerlerine vekalet edenler katılırlar.

Kurul'un Çalışma Şekli

MADDE 8- Kurul en az ayda bir defa toplanır. Genel Sekreter gerekli gördüğünde Kurul'u olağanüstü toplantıya çağırır.

Kurul'un çalışma gündemi Daire Başkanlığınca hazırlanır. Kurul Başkanı gündemde gerekli gördüğü değişikliği yapabilir.

Kurul salt çoğunlukla toplanır. Toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile karar alınır. Oylarda eşitlik halinde Kurul Başkanı'nın oy'u iki oy sayılır.

Kurul toplantılarına oy hakkı olmamak kaydıyla gerekli konularda danışman ve/veya uzman da çağrılabilir. Kurul toplantılarına Saray,Köşk ve kasırların konu ile ilgili yetkilileri çağrılabilir veya danışma kurulları oluşturulabilir.

Kurul çalışmalarına etkinlik kazandırmak amacıyla büro ve sekreteryaya hizmetleri ile çalışma esaslarını belirleyici talimat hazırlanır.

Kurulda Komisyon Kurulması

Madde 9- Kurul çalışmalarını kolaylaştırmak için, gündemdeki konuları seçecekleri komisyonlara verip, kurula aydınlatıcı bilgilerin toplanmasına ve gerektiğinde bazı konuları bunlar aracılığı ile yerinde incelenmesine karar verebilir.

Müzakerelerin Tekrarı

MADDE 10- Kurul toplantılarında konular gündeme uygun şekilde görüşülür ve karara bağlanır. Ancak, aynı toplantıda bir konunun ikinci defa görüşülmesi, müzakerenin tekrarlanması yolu ile mümkün olur. Müzakerenin tekrarı önerisi, toplantı süresi sonuna kadar üyelere birinin isteği ve Kurul kararı ile gündeme alınabilir ve görüşme tekrarlanabilir.

Kurul Kararlarının İmzalanması ve Dağıtımı

MADDE 11- Kurulca alınan kararlar toplantı sonunda Başkan ve üyelerce imzalanır.

Kurul'da görüşmelerin isabet ve verimliliğini sağlamak amacıyla gündem, toplantıdan en az bir hafta önce Daire Başkanlığınca üyelere gönderilir.

Sözlü veya Yazılı Açıklamada Bulunma Yasağı

MADDE 12- Kurul çalışmaları ile ilgili konularda, Genel Sekreterce görevlendirilecek yetkili dışında üyeler basına veya başka kişi ve kuruluşlara sözlü veya yazılı açıklamada bulunamazlar.

Kurul Sekreteryası ve Raportörlük Hizmetleri

MADDE 13- Kurul'un sekreteryası ve Raportörlük hizmetleri Daire Başkanlığınca yürütülür.

Üyelerin Huzur Hakkı, Yolluk ve Gündelikleri

MADDE 14- Kurul üyelerine kurul toplantıları için memuriyet mahalleri dışındaki seyahatlerinde yol giderleri ve gündelikleri ödenir.

Ayrıca Kurul'un Türkiye Büyük Millet Meclisi dışından katılan Kurul ve Komisyon üyelerine her yıl tespit edilecek miktarda huzur hakkı ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

MADDE 15-Bu yönetmelik kabulü tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16- Bu yönetmeliği Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yürütür.

Fahri KÖPRÜLÜ
T.B.M.M.Genel Sekreter
Yardımcısı

Prof.Dr.Metin SÖZEN
T.M.M.M. Başkanlığı Kültür
ve Sanat Danışmanı
İTÜ Mimarlık Fakültesi
Öğretim Üyesi

Prof.Erol ETİ
T.B.M.M.Başkanlığı Sanat
Danışmanı
Marmara Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
Dekani

Türkan İNCE
Milli Saraylar Daire Başkanı